

CAP

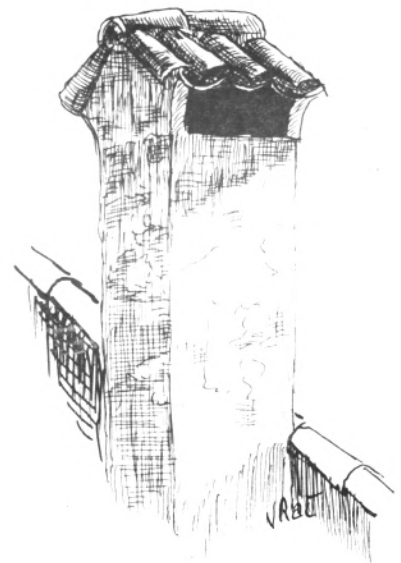
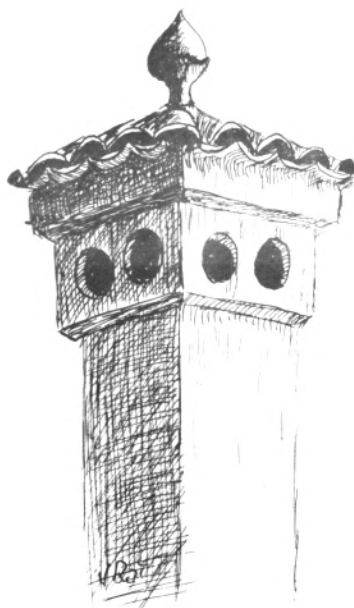
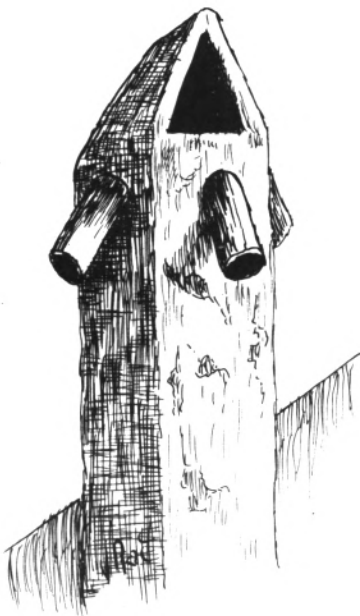
VERMELL

ORIGEN
VERMELL

Nº 93

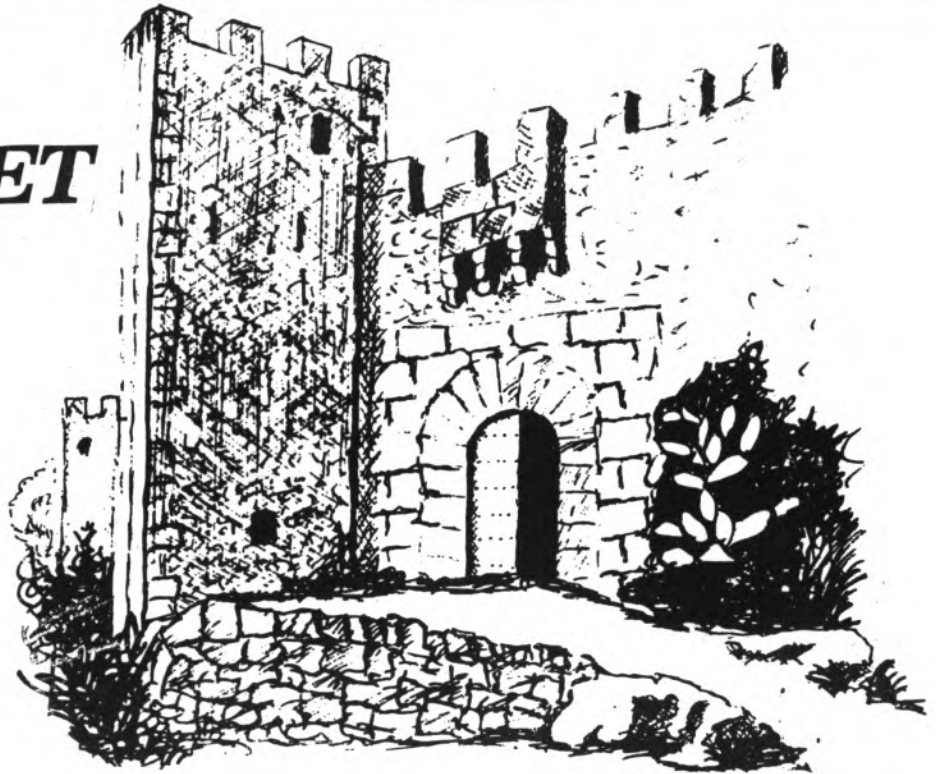
CAPDEPERA - CALA RAJADA

SETEMBRE 1988

arquitectura popular

PORTALET

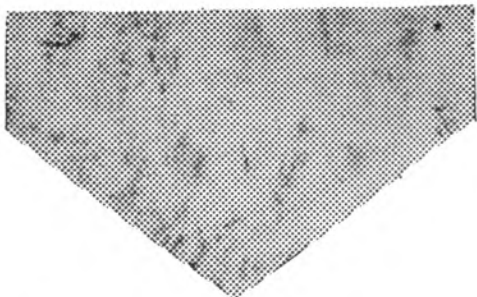
TOTS ECOLOGISTES

Durant els quasi vuit anys de "Cap Vermell" hem mantingut una línia constant de denúncia de la política urbanística del nostre Municipi. Aquest Consistori i tots els consistoris, sense cap excepció, han demostrat una manca total de previsió, una nul·la visió de futur i una total incapacitat per gestionar de manera racional el creixement del poble, especialment a les zones turístiques. I no ens serveix de consol que el mateix hagi succeït per tota la costa de Mallorca, perquè això res soluciona.

D'un temps ençà, però, s'aixequen veus, aquí i allà, que conviden a la reflexió i la revisió dels objectius de les Normes Subsidiàries de Planejament del Municipi de Capdepera. Si distints grups ecologistes, des de sempre, i ara en concret el GOB; si distintes publicacions, altra temps "Torre Esbucada" i ara "Cap Vermell"; si alguns sectors de la població més sensibilitzats havien vengut aixecant la bandera del proteccionisme, darrerament pareix que tots som ecologistes.

Ens pareix positiu que els sentiments d'amor a la naturalesa i la seva conservació es vagin estenguent a totes les capes socials del poble. Però, i ho hem de dir, creim veure darrera moltes d'aquestes actituds, maniobres d'un caire molt més econòmic que no pas ecologista. Pensam que en el fons de molts de conversos hi ha més amor als doblers que no pas a la natura. Si enguany no s'han omplert els hotels ni en els mesos de juliol i agost, ¿què pot passar en el futur, si segueix creixent l'oferta? Aquesta és una raó que està reclutant molts de soldats per a les files naturalistes, sobretot entre els que ja tenen l'hotel fet. Unes fulles sense firma, és a dir, no procedents dels grups ecologistes coneguts, han aparegut darrerament convidant a "salvar" el que encara queda del nostre patrimoni natural. Bones hores, Pere meu! Se comenta que són els responsables empresarials del sector turístic els inspiradors del pamflet. No en tenim proves, però si fos així seria com per posar-se a plorar.

Sempre ens hem alineat amb els defensors de la naturalesa. Ara són molts els qui hi creuen. No estam segurs de voler esser companys de viatge d'alguns neo-ecologistes. No volem que ens confonguin amb ells.

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Pep Terrassa
 Llucià Sirer
 Mª Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Ani Muñoz
 Antoni Amorós
 Gabriel Torres
 Domingo Chaparro (fotos)
 Gabriel Flaquer

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL
 BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

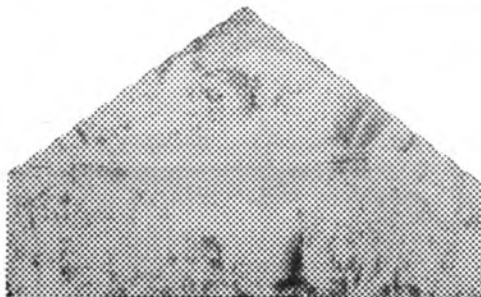
SETEMBRE 1988

Via Joan Carles I, s/n
 Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
 APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
 revista, expressen únicament
 l'opinió dels seus autors.

L'AGULLA Per distintes raons, l'Agulla, aquest espai natural que tots consideram patrimoni del poble, ha estat actualitat durant els últims temps. En primer lloc ens hem de referir a l'incendi que es produí el diumenge 4 de setembre a prop de les cases de Cala Moltó. L'ensurt fou majúscul i l'espectacle impressionant. La ràpida intervenció de bombers, personal d'Icona i, sobretot, de l'hidroavió, evità que el foc prengués unes majors proporcions. Així i tot cremà un bon rodol de pins i ens deixà a tots el sentiment de que en qualsevol moment es pot fer malbé tot el bosc de Son Jaumell. Els comentaris, com podeu suposar, per a tots els gusts. Que si hi ha una brutorada, que si per què hem d'anar a apagar el foc a una propietat privada, que si se crema l'Agulla perdem l'únic patrimoni natural que tenim, etc. etc.

Per altra part, uns dies abans de la feta, l'Ajuntament havia presentat uns "posters" i uns fulletons demanant, amb bones paraules, que la gent no aparqui davall els pins, sinó que ho faci en el "parking" habilitat per l'Associació "Es Faralló". Les recomanacions de l'Ajuntament no han servit de gaire cosa, i és que, com reconeixen els propis responsables, l'orientació de l'ombradís fa que als pocs moments de deixar el cotxe ja li pegui el sol. En qualsevol cas, això no hauria d'esser excusa i un mínim sentit cívic ens hauria de fer seguir les recomanacions municipals. Però, si finalment tothom passa de consells, ¿no s'hi pot posar remei, és a dir, prohibir senzillament que s'aparcàs davall els pins? Respecte dels fulletons esmentats, hem d'assenyalar que estan redactats en un mallorquí "gonella" que no es pot permetre una institució pública en un document escrit.

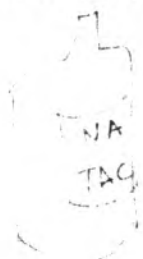
Seguint amb el tema, pareix que existeixen contactes entre l'Ajuntament i la família Balaquer, per tal de llogar els terrenys de aquesta família té als voltants de Cala Agulla. Això faria que els serveis públics poguessin instal·lar-se fora de la zona marítimo-terrestre, sense els problemes que això implica. Veurem com acaben les converses.

RESUM De les festes de Sant Roc i Sant Bartomeu destacam:

- Fracàs estrepitos de la vetllada rock de Cala Rajada.
- Bona actuació de Luis Eduardo Aute.
- Gran espectacle de focs d'artifici per Sant Roc.
- Excel·lent afluència de públic a les carreres de cavalls.
- Autèntica revelació fou l'actuació de l'humorista Mariano.
- Flux espectacle el vespre d'en Manolito Royo, essent el còmic l'únic destacable.
- En Xesc Forteza, com sempre.
- La impressió de que les festes d'enguany no passaran a la història.

NA TACONERA Tots poguéreu assabentar-vos de que "Agua Mineral Na Taconera" tenia problemes amb Sanitat. Problemes bacteriològics, concretament, que dugueren al tancament de planta embotelladora. Els medis que tan puntualment informaren de les deficiències de Na Taconera, res han dit quan aquests problemes han estat superats. No sabem per què. En qualsevol cas, els propietaris de la firma s'estan pensant si tornar posar en marcha la planta embotelladora o deixar-ho córrer.

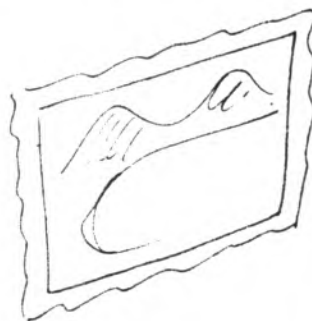

SAHARAUIS A la campanya promoguda en favor del Sahara a la comarca de Llevant, Capdepera i Cala Rajada aportaren 300 llaunes de sardines i 173 litres d'oli, així com 4.500 pessetes. Enhorabona i gràcies a tots els qui aportaren la seva ajuda, i una estiradeta d'orelles a tots els qui deixaren de fer-ho. Com sol passar sovint, quedarem a la cua en quant a aportacions.

AVIS SUBSCRIPTORS, LECTORS, SIMPATITZANTS DE "CAP VERMELL", JA NO ESTAM EN EL CARRER DES PORT, 43. HEM CANVIAT D'ADREÇA. SI NECESSITAU DIRIGIR-VOS A NOSALTRES HEU DE FER-HO A LA VIA JOAN CARLES I, S/N. NO US N'OBLIDEU

METGES D. Llorenç Caimari Perelló, metge titular del poble, s'ha jubilat. Amb aquest motiu li fou brindat un homenatge per part de l'Ajuntament, el proppassat 10 de setembre. Desitjam molts d'anys de vida a D. Llorenç, per poder gaudir del merescut descans després de molts d'anys de feina i d'entrega. Per altra part, ja tenim substituït i nou titular. Es tracta de D. Julià Serra Comas, de Sa Pobla, que estava exercint a Campanet. Al nou metge del poble li desitjam molts d'anys d'estada entre nosaltres, com a senyal de que s'hi troba bé i de que nosaltres n'estam contents. Per les referències que en tenim, no dubtam que així serà.

FOTOGRAFIES En el marc de les festes de Sant Bartomeu, un dels pocs actes de caire cultural que tengueren lloc fou el III Concurs de Fotografia Vila de Capdepera. Amb més participació que mai, prop de cent fotografies cercant les trenta-mil pessetes del primer premi, el jurat va creure i pensar que els qui mereixien els guardons eren els següents: Primer premi: Francisca Mayol Mul; segon premi, Joan Ferrer Obrador, de Ciutat; tercer premi, Catalina Díez Bordoy; premi especial al tema de les platges del municipi el se'n dugué en Gaspar Caldentey Busquets. A les pàgines de "Cap Vermell" les veureu.

POBLES El número 33 de la col·lecció "Pobles", suplement del "Diario de Mallorca", va estar dedicat a Capdepera. Tot i considerant que es tractà d'una aproximació superficial a la realitat del nostre poble, cal considerar com a positius alguns intents individuals de la gent que va fer l'opuscle. Entre ells, en Pep Terrassa, col·laborador de "Cap Vermell" que ens parlà de la història de "La Palmera".

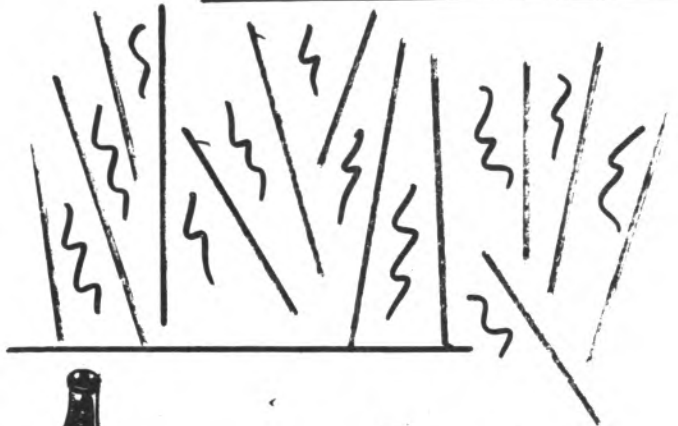
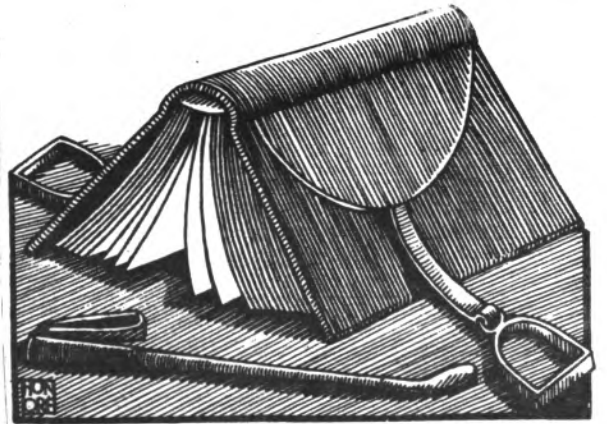
FIRMES Els veïns del carrer d'Es Port estan recollint firmes per sol·licitar que aqueixa transitadíssima via quedi tallada en una de les dues direccions. Sense aceres i amb els autocars pujant i davallant constantment, és, efectivament, un autèntic perill el viure-hi. El problema és trobar una alternativa a aquest carrer gairebé imprescindible per a la major part del trànsit que es produeix per dins Capdepera.

retalls

- El nostre Ajuntament ens ha demostrat que sap calcar. Ens fa el mateix model de festes, fa anys.
- Parlant de festes. Véreu penjades les banderes, als balcons de la Sala, en senyal de festa?
- Per què hi ha gent damunt la Sala que pensa que encara té el mateix poder que en temps d'En Franco?.
- La música ens fa passar moments molt agradables.
La Banda de Música sona peces molt belles.
Els problemes de la Banda no tenen gaire a veure amb la música.
- No aneu passejant per la Via Joan Carles amb les piules fetes. Les branques dels arbres vos deixaran ben descambuixats.
- L'home és un animal de costums. I no sempre són tots bons.

oooooooooooooooooooo

- Amnistia. Drets humans. Tenim consciència real del que volen significar aquestes paraules?.
- Amor, amicitat, felicitat, són paraules enyorades quan no s'experimenten aquets sentiments.
- En els moments importants de la vida, agrai'm el suport dels amics.
Què donaria jo per poder ajudar sempre als meus amics!

ESTISORES

DURANT EL MES D'AGOST...

Han nascut:

María Esperanza Martínez Bibiloni,
de Pedro José y Magdalena.
Paula Rodríguez Romera,
d'Enrique i Mª Isabel.
Selica Isabel Pérez Contreras,
de Cándido i Josefa.
Rafael Escobar Vega,
de Rafael i Mª Dolores.

Han mort:

Antònia Garau Gelabert
Esteva Gomila Rosselló
Angela Moll Tous
Gabriel Zaforteza de Olives

Cartes a Cap Vermell

Sr. Director de "Cap Vermell":

Le agradeceria publicase lo siguiente:

LA SUPERCHERIA DE A.U.M.A.S.A.

Que el servicio que presta A.U.M.A.S.A. a los pasajeros, en su calidad de compañía titular o contratada para el servicio regular de viajeros Palma-Cala Rajada, és irregular, inícuo, infame, descentrado de como debe ser y se entiende un servicio cómodo y moderno, dista muchísimo de como debería ser hoy, es palmario.

Utiliza autocares viejos, antiguos, en los que no funciona bien casi nada (aire acondicionado, falta de las obligadas cortinillas para-sol, etc.). Algunos chóferes se pasan en descortesías (malos modos, retrasos en salidas, falta de auxilio al pasajero al tener que entrar maletas, abuso de música estridente...)

Tardan dos horas para cubrir un trayecto de 80 kilómetros, o sea lo mismo que la antigua compañía (creo que SARD), con la diferencia de que ésta última paraba unos 20 minutos en el Hostal de Algaida. Ahora este tiempo se invierte en entrar y salir de Manacor. Por qué? La ruta habría que exigirla directa, por carretera principal. El billete que se paga oscila cerca de las 500 pesetas por viaje.

A causa de muchas negligencias, el Colegio "La Salle" ya rescindió el contrato con A.U.M.A.S.A.. Ahora, el Ayuntamiento de su propia ciudad (Manacor), ha anunciado que no renovará su servicio por la ciudad de las perlas. Parece que también existen denuncias por parte del Ayuntamiento de Capdepera.

Este mismo verano han tenido varios accidentes graves (en Felanitx, en el Restaurante "Es Control" de Palma...). Parece ser que la Conselleria de Transportes está sobre la Empresa. ¿A qué seguir?

Y todo ello sin el más mínimo descuento a escolares, socios de la 3ª Edad, mediante abonos, por ejemplo. Y la inacabada estación-oficina inacabable, al parecer- en Vía Mallorca de Cala Rajada.

Si quiere Ud. pasar unas horas divertidas (y en peligro), súbase a AUMASA!

UN SUFRIDO VIAJERO TEMEROSO

UNA ALTRA SORTIDA DE SOL

Ja és de dia i tot ha mudat. La llibertat se sent davant l'espai sense ombres. Muntanyes i niguls. Els galls canten insistents i se contesten dins Vila Nova. Segueix la llum sobre la mar, cada vegada més vermella, brodant esqueixos en el cel. Trinxes i ventalls. Ja guaita! Una cella rodona, perfecta, creixent damunt la mar: és Ell, un caramull de blat rogent. Som dels primers que el veuen. El veig i el contempl. Fa ganes d'adorar-lo. Puja aviat i un albat li pinta el front de gris, però Ell venç i ja és una faixa als peus. S'espolsa silenciós la nosa i torna viu com a ferro ardent; ja és lliure de la mar i puja amunt de pressa. Niguls més prims el retxen i ell torna airós i vola lentament. Solemne i gran, rodó, perfecte. Tot l'altre firmament es torna clar i blanqueja. En pocs moments el dia ha vençut, res queda de la nit; se sent ja l'escalfor i els ulls no resisteixen mirar-lo fit a fit. De Cala Gat endins, llevant enfora i cel amunt, tot ho domina el Sol.

LLORENÇ TOUS

contraportalet

CAP VERMELL té raó. Mos ho recalcaren al Portalet del mes passat per sí les mosques. Era innecessari, basta repassar la nefasta col·lecció de CAPS VERMELLS per adonar-sen que tots els escrits de totes les pàgines de tots els números la raó els acompanya nit y dia dolça companyia. La facultat innata i consubstancial d'argumentar a favor de qualsevol preposició és un atribut indissociable de CAP VERMELL. Es més, diria jo...CAP VERMELL té raó.

1 X 2. Es l'oferta de CAP VERMELL al número del mes d'agost. I és que tenen pressa aquets al·lotets, d'arribar al número 100.

Valoramen lo que val el poster i la literatura de l'Ajuntament a favor del PINAR SI. El que manquen són accions concretes i la primera i més urgent és impedir que els automòbils aparquin sobre la duna que hi ha a la vora del Pi de ses Vegues. L'estúpida necessitat d'arribar amb l'auto fins a damunt l'arena arasa ana duna que defineix el paisatge de Cala Agulla. Quan de temps necessita una duna per formar-se?, quan de temps se necessita per destruir-la?

La fotografia "meteosat" de la futura depuradora de Capdepera és, en realitat, un microfilm de a KGB que per fatifat arribà a l'Ajuntament. Si vos hi fixau bé en la foto de la pàgina 11 i llegiu amb deteniment les declaracions de Joan Pascual vos adonareu del greu compromís que suposa la possessió del dit microfilm i la complicitat que representa entregar-lo a la CIA. Al final, en benefici de tots, tot s'ha resolt.

Es ven la revista a Santanyi?. Hi tenen terrenys per promocionar?. Es una errada del Padre Vicedo?. Volen desviar el turisme?. Participi a Tornem-hi Torna-hi i endevini, endevini.

ES PORTALA.

LLOCS DE VENDA:

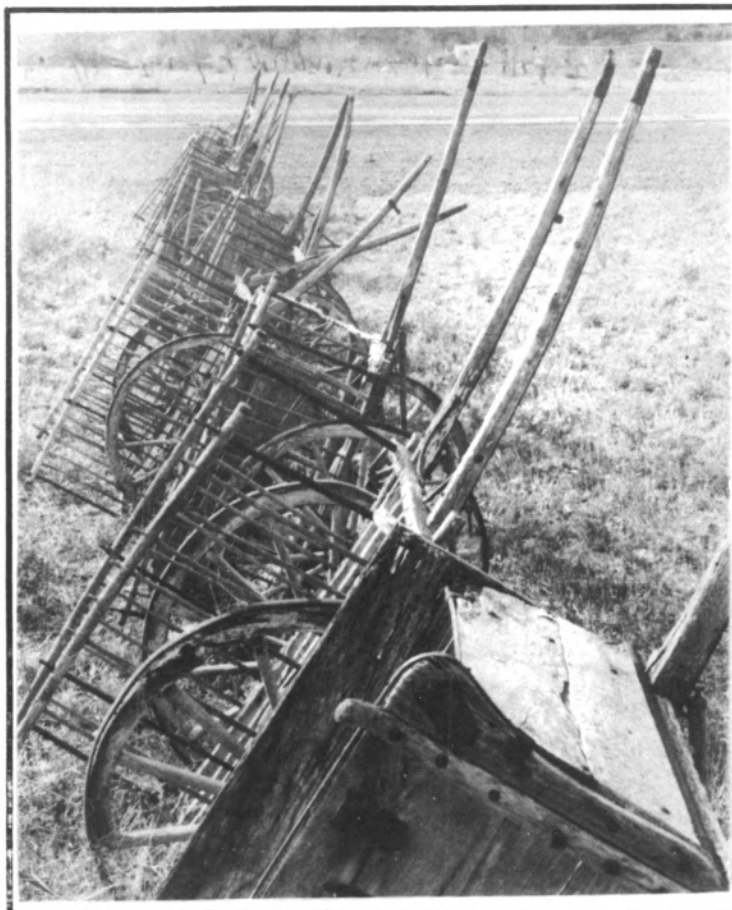
- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

CAPDEPERA - CALA RAJADA

III CONCURS DE FOTOGRAFIA

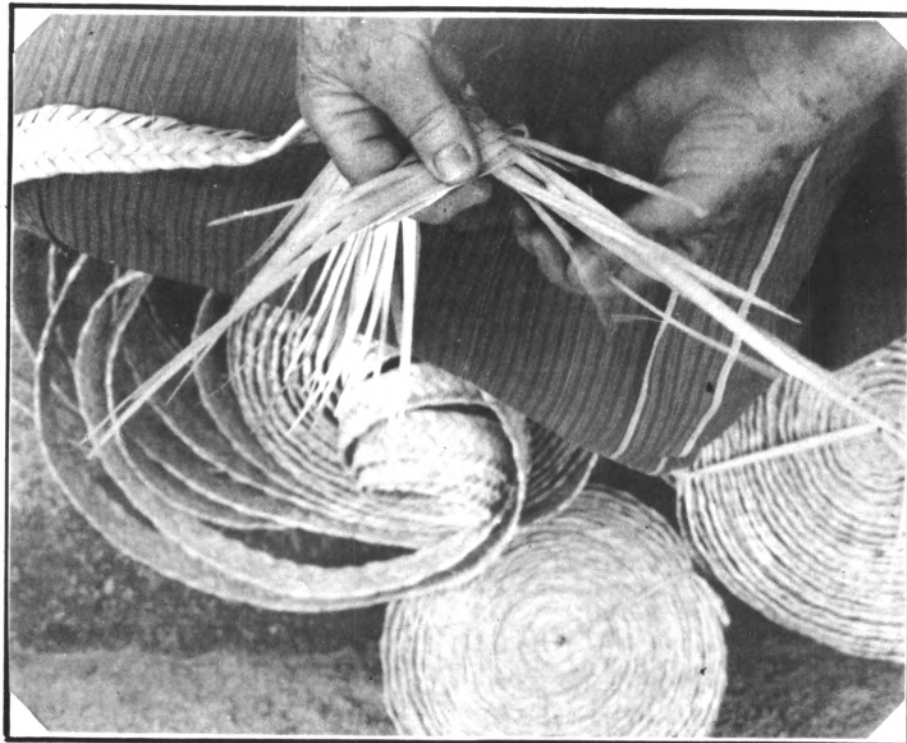
PRIMER PREMI: REFLEXOS
AUTOR: FRANCISCA MAYOL MUT

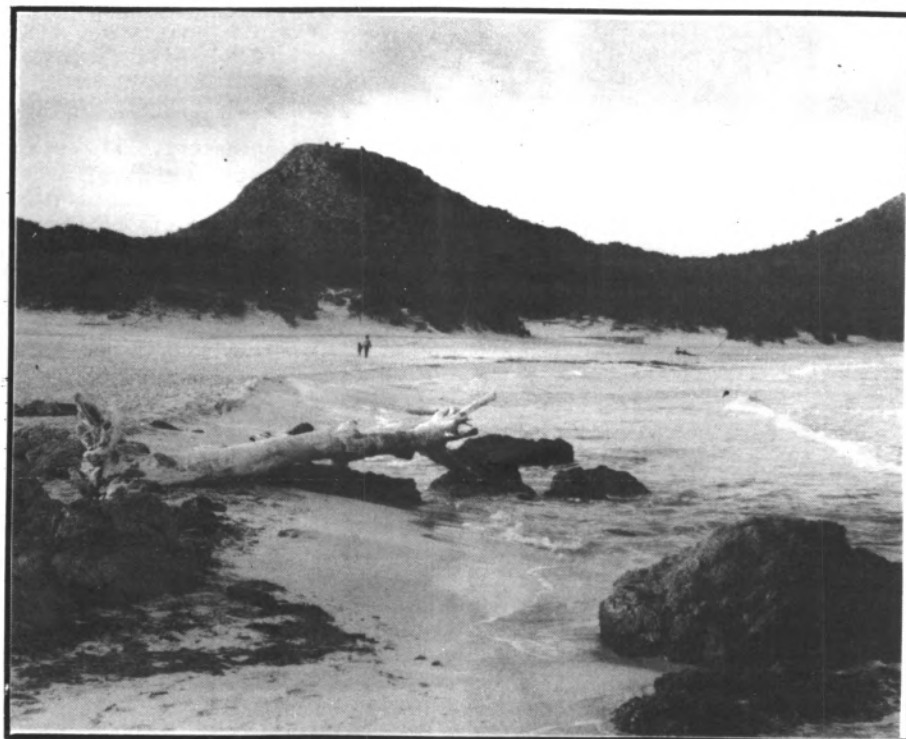
SEGON PREMI: EN FILA
AUTOR: JOAN FERRER OBRADOR

AJUNTAMENT DE CAPDEPERA

TERCER PREMI: COSES NOSTRES
AUTOR: CATALINA DIEZ BORDOY

SECCIÓ ESPECIAL, PLATGES DE CAPDEPERA: L'AGULLA PER DAVANT
AUTOR: GASPAR CALDENTY BUSQUETS

CONVERSES

Durant aqueix estiu passat, com un turista més, passà uns dies entre nosaltres en GABRIEL AMENGUAL COLL. I qui és en Gabriel Amengual? demanareu vosaltres. Si deim que és un capellà nascut a Santa Eugènia, possiblement no aclarirem massa coses, però si feim un breu "curriculum" de l'entrevistat, possiblement entendreu per què el duim a les nostres pàgines. En Gabriel Amengual és professor de filosofia de la Universitat de les Illes Balears i Director de l'Escola Universitària de Treball Social. Ha estat dos anys en el Burundi, com a missioner, després d'haver estudiat en el Seminari de Mallorca i d'haver ampliat estudis a Roma i a Munster (Alemanya). És doctor en filosofia i teologia, essent el títol de la tesi doctoral, presentada a Barcelona, "La reducció antropològica de la teologia de L. Feuerbach". Des de la nostra ignorància de la majoria de temes que el professor Amengual domina pel cap dels dits, hem intentat esbrinar una entrevista mínimament coherent. Vegem si en surt res en clar.

EL PRIMER QUE LI HEM DE DEMANAR ES QUE HI FA PER AQUÍ. QUE S'HI HA PERDUT?

No, no, no m'hi he perdut. Hi he vingut a passar uns dies de descans, simplement. M'agrada molt aquesta zona perquè hi ha molts de llocs per on poder passejar, encara. Certament, m'ha cridat l'atenció el fortíssim ritme de construcció que s'observa, cosa alarmant pels desequilibris que això pot produir. Però, ja dic, encara hi ha llocs per on estirar les cames. He estat fins al Matzoc, per un costat, i fins a Canyamel, per l'altre. La varietat del paisatge és d'un gran atractiu. També m'ha cridat l'atenció, potser perquè en som un gran aficionat, l'arquitectura de les cases de la zona de Son Moll i d'Es Carregador. Crec que és quelcom que val la pena conservar.

EN PLENA REVOLUCIÓ TECNOLÒGICA I INFORMÀTICA, QUINA VIGÈNCIA TÉ AVUI LA FILOSOFIA? PER QUÈ SERVEIX, SI ES QUE SERVEIX PER A QUALQUE COSA?

Pens, sincerament, que la filosofia avui es fa més necessària que mai, però també més que mai li costa trobar el seu lloc, precisament perquè es tracta d'un saber no productiu. Crec que en uns moments com els que estam vivint, quan el saber s'especialitza tant i se parcel·la tant, es fa necessari un saber de conjunt i globalitzador com el que ens ofereix la filosofia.

I QUIN CORRENT FILOSÒFIC PODRIEM DIR QUE DOMINA EL PANORAMA ACTUAL?

No es pot parlar d'un corrent filosòfic dominant, actualment, i potser per aquest motiu tornen tenir una gran preponderància els clàssics de sempre, en Kant sobretot. Ara hi ha distints corrents de pensament, dels que caldria destacar el neocontractualisme, la bioètica, la sociobiologia, la filosofia de la ciència (probablement la que més ha progressat), la neohermenèutica, una branca de la qual seria el postmodernisme. El gran personatge de rerafons seria Nietzsche, la crítica a tot sistema, el pessimisme imperant, el neoconservadurisme en són fruit.

EN EL FONTS, PAREIX QUE EL PROBLEMA ES UNA MANCA DE PUNTS DE REFERÈNCIA, DE VALORS, ÈTICS O MORALS, ALS QUE AFERRAR-SE.

En el fons, certament, hi ha un individualisme ferotge. És la neohermenèutica de què parlàvem. Per altra banda tenim la filosofia de Gadamer, el diàleg entre la tradició i l'actualitat, aquesta com a fruit d'aquella però amb personalitat pròpia. Paradoxalment, enmig de l'individualisme no conta el subjecte, la història de l'individu, l'empatia. Ara s'han d'entendre situacions històriques per tal d'establir el diàleg. En qualsevol cas la filosofia no és diferent en absolut de l'home normal respecte de la manca de punts de referència i d'orientació.

AQUESTA SITUACIÓ, DIGUEM-NE D'UNA CERTA CONFUSIÓ, SERIA APLICABLE A LA TEOLOGIA?

Teològicament, la cosa és més complexa. Tenim grans teòlegs, com el cas de Baltazar, creadors d'una gran teologia sistemàtica, però també assistim a l'aparició d'una teologia narrativa, capaç d'acompanyar la comunitat cristiana, no creadora de grans arguments. La situació, l'atmosfera actual de la filosofia, si bé no és traslladable a la teologia, si que, en certa manera, en participa.

QUE POT FER L'HOMME ACTUAL, EN UNA SITUACIÓ COM AQUESTA, QUAN LI FALLEN ELS PUNTS DE SUPORT EN QUE S'HAVIA RECOLZAT SEMPRE?

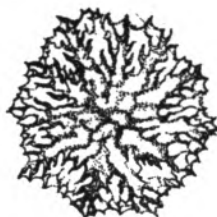
Bé, els sistemes, les creences establertes i clarament definides han estat substituïdes per fórmules de consens; la creació d'un diàleg social me pareix un treball molt important. La cultura és fonamental en la mesura que avui no tot se'ns dona fet o decidit, sinó per fer o per decidir. És important anar creant actituds de tolerància i situacions de diàleg que ens ajudin a créixer com a persones. Això, entre d'altres fórmules, pot fer-se des dels mitjans de comunicació, i més si es fa "gratis et amore", com és el vostre cas. En aquest sentit, jo vos animaria

a seguir fent la revista. Mirau, en economia és el sector terciari, el de serveis, el que està assolint més i més importància de cada dia; en el terreny social és lo cultural lo que de cada vegada està agafant més pes.

I QUIN ES EL FUTUR DE LA FILOSOFIA? SEGUIRA L'HOME ACUDINT A ELLA PER A RESOLDRE ELS SEUS DUBTES EXISTENCIALS?

El futur de la filosofia dependrà molt dels distints sistemes d'ensenyança de cada moment, però sempre seguirà essent una necessitat humana. Inclús a nivell polític, la filosofia té i tindrà un pes. Els grans programes dels partits estan impregnats d'un rerafons filosòfic, sobretot com a fita a més llarg termini.

SI LA FILOSOFIA ES L'AMOR A LA SAVIESA, O LA RECERCA D'AQUESTA SAVIESA, NO HI HA DUBTE QUE EL NOSTRE ENTREVISTAT N'ES UN BON EXEMPLE DE FILOSOF. GRACIES, MESTRE.

Seguim a la Universitat. N'ISABEL MOLL BLANES és professora titular d'Història Contemporània de la Universitat de les Illes Balears. A més de dedicar-se a la docència està realitzant una important i meritòria tasca investigadora. Al poble, on la seva labor professional és gairebé desconeguda, n'Isabel és fàcilment identificable per l'ascendència familiar. És la filla del metge Moll.

L'Ajuntament ha estat, casualment, el lloc de trobada. N'Isabel estava consultant i treuguent notes dels padrons municipals de finals del segle XIX. Així, condicionats per la manca de temps i la improvisació, hem volgut, encara que breument, deixar constància de la seva presència i de la seva tasca.

SEMBLA QUE T'HAS DECIDIT A INVESTIGAR QUALQUE ASPECTE DE LA HISTORIA LOCAL. QUIN TREBALL ESTAS FENT?

Juntament amb l'equip que m'ajuda estam fent un estudi sociodemogràfic de la Mallorca dels segles XVIII al XX. Presentarem un projecte al Ministeri d'Educació i ens ha estat acceptat. El projecte consta de dues parts on seran estudiades la noblesa i les quatre comunitats illenques que hem considerat més representatives. Ente els pobles de muntanya hem escollit Fornalutx; entre els pobles del Pla, Sineu, on ja hi havia una classe mitjana impor-

CONVERSES

tant; finalment, Capdepera és l'altra comunitat escollida perquè presenta uns indicadors demogràfics interessants que se relacionen amb l'estructura de la propietat de la terra. També els hem escollit per la qualitat de les fonts documentals depositades als respectius ajuntaments.

PER LA GRAN QUANTITAT DE LES DADES QUE HAUREU D'UTILITZAR NECESSITAREU D'UN SUPORT TECNOLOGIC. DE QUINA COL.LABORACIO DISPOSAU?

Es un treball que exigeix uns mètodes que necessiten un tractament per ordinador, per la qual cosa es fa necessària la col.laboració del Departament de Història de la Població, de la Universitat de Cambridge, que ens processarà les dades que després nosaltres analitzarem i de les que en traurem les oportunes conclusions. Per altra part, hi ha interès, des d'una perspectiva institucional, en establir una relació, una col.laboració, entre la "Asociación de Demografía Histórica", de la qual en sóc membre del consell executiu, i la "Società Italiana de Demografia Stórica".

ES LA PRIMERA VEGADA QUE TREBALLETS AMB MATERIALS DEL NOSTRE ARXIU?

Particularment, sí. Un membre de l'equip, en Jaume Alzina, des de fa vuit anys està estudiant la demografia de la comarca de Llevant dels segles XVIII, XIX i XX.

QUE DESTACARIES DE LA MODERNA HISTORIA LOCAL?

En el treball que està realitzant en Jaume Alzina se comprova com Capdepera, a finals del segle XIX ja era un poble modern, és a dir, una societat secularitzada, oberta i igualitària, amb unes diferències molt remarcables respecte dels nostres veïns. L'acceptació de la Comunitat Evangèlica n'és una conseqüència d'aquesta modernització del poble.

GRACIES ISABEL, BONA TASCA.

Gràcies a vosaltres. No vull deixar passar l'ocasió sense agrair les facilitats que hem rebut per part de l'Ajuntament i, concretament, del secretari D. Julián García-Sotoca.

DIT QUEDA.

esports

Estic altra vegada amb vosaltres, després d'un breu parèntesi. Aquesta absència ha vingut motivada per assumptes de feina... esportiva. En qualsevol cas, en Jaume Fuster, com tantès vegades ha fet, se'n cuidà de la secció amb tot encert.

Passem a les notícies. Ja sabeu que, per primera vegada en deu anys, l'Escolar s'adjudicà el Torfeu Capdepera-Cala Rajada. Foren dos partits ben emocionants, amb l'Artà i el Cardassar, guanyats ambdós en els llançaments de penals. Davant els llorencins es donava ja el partit per perdut, amb un 0-2 clar i llamfant, però els al·lots locals foren capaços d'empatar el partit i d'adjudicar-se finalment el torneig. Gran alegria per a tots, jugadors, entrenador, directius i aficionats, sobretot pel què deia al principi, d'esser aquesta la primera vegada que s'assolia el triomf.

També els alevins guanyaren el seu tradicional torneig de Sant Bartomeu, davant els equips de la comarca, cosa que ens ha de fer esperar el millor d'aquests nins dirigits p'en Miquel Bestard.

I heus aquí que, gairebé sense adonar-nos-en, el vint-i-vuit d'agost començà el campionat de Regional Preferent, amb un desplaçament a Andraitx, des d'on no es tornà de buit, sinó amb un punt ben valuós. El mateix cap de setmana se jugà el II Trofeu Costa de Capdepera de futbol-sala, amb la participació dels equips Mare Nostrum, guanyador del primer trofeu, el Vidal-Alaró, recentment pujat a 1ª Divisió, el Aigua Dolça, també de 1ª Divisió, i l'equip local Costa de Capdepera, organitzador del torneig. Mare Nostrum i Aigua Dolça es classificaren per jugar la final, després d'eliminar el Vidal-Alaró i el Costa de Capdepera, respectivament. El tercer lloc l'aconseguí el Vidal-Alaró, després d'empatar 0-0 amb l'equip amfitrió i imposar-se en el llançament de penals. La final ens procurà un gran partit entre dos excel·lents equips. També en aquest cas s'arribà al final del partit amb empat a zero gols, essent el Mare Nostrum el conjunt que s'imposà en els penals, repetint per tant el triomf de l'any passat. El trofeu al millor porter el se'n dugué n'Amengual, del Mare Nostrum, i el millor jugador fou en Pelegrín, de l'Aigua Dolça.

Uns altres que també ja han començat la lliga corresponent són els infantils de l'Escolar, equip que enguany entrena en Guillem Danó Jr., amb el problema de comptar amb un planter de jugadors bastant reduït però amb moltes de ganes de superació i d'assolir una bona classificació. És cert que el primer partit, jugat a Capdepera, el perderen 0-1 davant l'Alaró, però que pel que es va veure ben bé hagués pogut acabar en empat, al manco. Aquest equip anirà a més, sens dubte.

El debut a Capdepera de l'equip de Preferent, en partit de lliga, es produí davant l'Atiètic Rafal, partit resolt en en darrer minut de la primera part gràcies a un gol de Miquel Angel que, finalment, seria el que valdria. A continuació, l'equip visità el difícil camp del Petra, assolint l'Escolar la seva segona victòria per 0-2, oràcies a dos magnífics gols de Tolo Riutort i Miquel Angel.

Els juvenils es presentaren en públic jugant un partit amistós davant el Porto Cristo, equips al que golejaren per 6-2. També en aquest cas es tracta d'un planter de jugadors reduït, però amb qualitat suficient com per esperar el millor. L'ascens? A partir del 25 de setembre, amb el començament de la lliga, sabrem coses.

Uns altres que també ja s'han posat en marxa són els equips del torneig comarcal de penyes. El Bar Nou debutà en un partit molt compromès, en el camp d'Es Forat, campió de l'any passat. El resultat fou positiu, 1-2, amb gols marcats per Maya i Angel, aquest darrer de penal. Aleshores, bon començament dels penyistes.

A modo de resum, he de dir que després de tots els problemes que s'han hagut de superar per formar l'equip de Preferent, el començament de lliga ha estat molt millor del que ningú esperava, i per molt que es digui que els equips amb els que s'ha jugat són fluixos, això no resta mèrits a l'Escolar, tota vegada que no eren pocs els que consideraven l'equip local com un dels conjunts condemnats al descens.

Pens que s'ha aconseguit un conjunt unit i compacte, integrat per jugadors que s'entenen i se duen bé, un equip sense figures. La majoria d'al·lots jugaven l'any passat a 3ª Regional, uns altres s'han recuperat després d'uns anys sense jugar, i sols tres o quatre venen de l'equip de 3ª Divisió. I encara existeix la possibilitat de incorporar en Joan Serra, qui, per molt que es digui, no s'ha negat en cap moment a jugar, sinó que s'ha estimat més començar una mica més tard, per raons personals.

Escric aquesta crònica quan l'equip ha jugat tres partits, dos d'ells fora de Capdepera, i se tenen cinc punts i tres positius. Això és inqüestionable i si s'ha aconseguit és gràcies a que els jugadors suen la camiseta cada diumenge, juguen per amor a l'esport i no pensen en què hauran de cobrar al final del partit, cosa que darrerament succeïa sempre.

El que passarà d'aquí endavant no ho sé. En qualsevol cas, serà difícil trencar el bon ambient que regna en el si de l'equip. Tots estan -estam- mentalitzats per enfrontar els moments difícils, que també n'hi haurà. Els aficionats comencen a reconciliar-se amb l'equip. S'ha arribat al tercer lloc de la classificació, es prest per fer-se segons quines il·lusions, però ningú ens llevarà el que ja tenim.

Enhorabona a tots i moltes de gràcies a tots els que han fet possible que el futbol encara sigui una realitat en el nostre poble. Vull afegir que si hi havia algun sector d'aficionats que dubtaven de recollir el seu carnet de soci, segons com anassin les coses, ja poden fer-ho amb tota tranquil·litat, tota vegada que l'Escolar albira un futur esperançador, independentment de classificacions circumstancials. Els bons aficionats que encara, sigui quin sigui el motiu, no s'han fet socis, han de pensar que el Club els necessita i que la seva ajuda és imprescindible. L'Escolar no és patrimoni de ningú en particular sinó de tot el poble al que representa cada diumenge.

Fins al mes que ve.

GOLF ROCAVIVA

Rocaviva és el nom del camp de golf de devuit clots que estan construint dins la possessió de Sos Sostres.

Aquesta finca té una extensió d'unes dues-centes vuit quarterades, de les quals més de la meitat corresponen a muntanya. La possessió ha sofert un continuat procés de degradació, sobretot a la muntanya que ha patit alguns incendis, pel que presenta una vegetació molt pobra.

El camp s'extén per un suau coster amb una extensió de 71 hectàrees, ocupant el que era la zona de conreu i part de la garriga; el sòl és de terra rossa, bastant prim i molt pedregós; el subsòl forma uns estrats de lli-vanya de gran duresa.

Sos Sastres ocupa la zona de muntanya més interior del municipi, per aquest motiu és on més plou de Capdepera, amb unes precipitacions entorn als 600 litres/m². Aquesta acceptable nivell de precipitació a uns terrenys de sòl prim i de pobra vegetació provoca, quasi cada any, alguna torrentada.

Com a conseqüència de la duresa de la pedra del subsòl, el sistema tradicional d'obtenció i conservació d'aigua ha estat l'aljub. Quasi al fons del comellar, al peu de la muntanya, hi ha una font ben interessant: Na Bramull; qualque any ha brollat fins el mes de maig. Na Bramull recull l'aigua que s'escola per dins un fall i aquest escorriment de l'aigua per entre els estrats provoca uns bramulls que senten un bon tros lluny de la font.

Els condicionaments geològics han provocat unes fortes despeses econòmiques a l'hora d'acondicionar el camp; de moment quan encara falta bastant d'obra, les despeses en compra i enterrossalls de terres pugen entorn als 40/50 milions de pessetes, quan, normalment, els pressuposts oscil·len entre els 10 i 15 milions.

L'altre gran problema que presenta aquest camp de golf és el de l'obtenció d'aigua. Tot aquest coster que va de Sos Sastres fins a Sa Mesquida és molt pobra d'aigua, per aquest motiu sofreix un procés de degradació molt més accelerat que la resta del municipi. Dins la possessió s'han fet cinc perforacions, de les quals dues no són aprofitables i les altres donen un volum d'aigua interessant. Aquestes perforacions tenen una profunditat que oscil·la entre els cent i cent cinquanta metres.

Aquests escassos recursos hídrics han obligat a l'empresa promotora del camp de golf a comprometre's amb l'Ajuntament a utilitzar les aigües depurades dels niclis de Capdepera i Cala Rajada. Ara bé, aquesta solució és ben costosa i problemàtica, doncs la depuradora estarà situada a l'altre extrem del municipi, a una distància en línia recta no inferior als 4'5 quilòmetres. Sembla que hi pot haver altres solucions menys costoses.

Des del punt de vista urbanístic, el projecte previst a Sos Sastres és el de construir un complex residencial com a complement del camp de golf, és a dir, tot el contrari del

FONT DE
NA BRAMUL

COMELLAR DE SOS SASTRES
VISTA PARCIAL DEL CAMP
DE GOLF EN CONSTRUCCIO.

que hi ha previst a Canyamel, on el golf és el complement i reclam turístic d'una urbanització pro important. Mentre que a Canyamel hi ha previst la construcció d'un hotel i la venda d'un centenar de parcel·les urbanitzables, a Sos Sastres hi ha en projecte la construcció de cinquanta apartaments amb planta baixa i pis, dins d'un estil que anomenen mallorquí.

Des de temps antiquíssims la zona de Sos Sastres ha estat habitada; entre els restes arquitectònics cal destacar un poblat prehistòric bastant mal conservat. El poblat, situat dins un alzinar al SW de les cases de possessió, estava tancat de murada feta amb lloves col·locades de cantell; se conserva una part de la murada nord, que comença just darrera les cases i un tros de la murada oest. Entre el poblat i la torrentera hi ha un talaiot aïllat, de planta circular i amb una entradeta baixa a nivell del sòl. Acostat a unes deixalles de la murada sud del poblat passava el

camí reial que anava al Castell de Cap de la Pera.

Entre el poblat i el talaiot hi ha previst la construcció dels apartaments, aquests al peu de la muntanyeta, i el restaurant a prop del camí. Els promotors del camp de golf estan interessats en la conservació d'aquestes deixalles d'arquitectura prehistòrica; el que no pot ésser és que entre la nombrosa documentació exigida no hi hagi cap informe dels responsables del Patrimoni Històric-Artístic sobre la situació del poblat talaiòtic, el que cal fer per conservar-ho.

Les cases de possessió són ben interessants; estan construïdes, en part, dins el recinte del poblat talaiòtic i aprofitant les pedres d'aquelles construccions; pel que m'han dit alguns pagesos, sembla que hi ha vestigis d'una torre de defensa de l'Edat Mitjana. A la façana del casal hi ha una finestra amb la data de 1611 i un portal rodó bastant senyorial, amb unes portes ben antigues que encara se poden tancar, per la part de dedins, amb una barra.

Les Normes Subsidiàries de Capdepera preveuen la conservació d'aquest poblat talaiòtic i recullen les instruccions per a la defensa dels monuments prehistòrics, dictades pel Ministeri d'Educació i Ciència a l'any 1967.

BACALLA AMB PREBES VERMELLS

bona menja

Començam aquest mes una secció que, sols llegir el títol, ja se sap de què va. Feia temps que ho teníem entre cella i cella, volíem salvar per a la posteritat algunes receptes de la cuina que es fa en el poble, donat l'accelerat procés de degradació que estan sofrint els nostres costums culinaris. Hamburgueses, "perros calientes", bistecs rebossats i patates fregides constitueixen gairebé tot l'horitzó alimentari de bona part de la gent jove. "Qui no menja no pot fer feina". Aquí anam. "Mengem i bevem, que a la mort ja hi arribarem". Res d'hamburgueses, a no ser que no quedi més remei. Afortunadament, moltes dones i homes d'aquesta terra encara saben que es duen entre mans, a l'hora de posar-se davant els fogons, i si no vegeu la recepta que us oferim a continuació. L'autora n'és Antònia Alzina de Son Poca Palla, que per bé que creu que "cada u, a ca seva, cuina i pasta així com vol", no té inconvenient en desvetllar els seus secrets.

Ingredients per a 6 persones:

- 6 trossos de bacallà, del llom, si pot ser sense espines.
- 3 ous bullits.
- 1 ou per a la maonesa.
- 1/2 quilo de tomàtiques
- 1 quilo de prebes vermells.
- formatge rallat.

Preparació:

24 hores abans de cuinar el bacallà, el posarem en remull, canviant l'aigua amb freqüència. A l'hora de cuinar-lo el secarem amb un drap de cuina. El passarem per farina i el fregirem dins oli abundant. A part, torrarem els prebes, els pelarem i els farem trinxes, trampant-los amb oli i sal. Dins una rostidora compondrem els trossos de bacallà i els ous bullits xapats per la meitat. Per sobre hi posarem els prebes torrats. Dins l'oli on haurem fregit el bacallà hi farem una salsa de tomàtiga, que passarem pel "xino" i tirarem per damunt els prebes, no sense haver-hi posat, prèviament, el formatge rallat. A continuació hi posarem una maonesa que haurem fet al gust. Quan ho tenguem tot compost, ho enforbarem 10 minuts.

Els qui ho hem tastat podem assegurar que es tracta d'un plat exquisit. Si voleu algun aclariment, consultau-ho amb l'autora de la recepta. Bon profit.

LLAMAMIENTO

TODOS LOS SERES HUMANOS nacen libres e iguales en dignidad y derechos.

Esta es la histórica promesa de la Declaración Universal de Derechos Humanos.

Nosotros, los abajo firmantes, añadimos nuestros nombres a esta magna declaración, pidiendo que sea respetada por todos los Estados del mundo.

EN MUCHOS PAISES se niega incluso el derecho a intervenir en defensa de los derechos humanos. Miles de personas han sido encarceladas y torturadas por pedir y ejercitar sus derechos. Muchas han desaparecido o han perdido la vida.

ESTOS ABUSOS DEBEN TERMINAR. Pedimos a todos los Estados que ratifiquen los tratados internacionales de derechos humanos, que adapten sus legislaciones y prácticas a estos textos, y que actúen para proteger los derechos humanos en todo el mundo.

EN NOMBRE DE LAS VICTIMAS que han sido detenidas y acalladas, hacemos un llamamiento a cada uno de los Estados y a las Naciones Unidas para que protejan a todas las personas, dondequiera que se encuentren, que levanten su voz en defensa de los Derechos Humanos.

Firma:

Nombre: .....

D.N.I.: .....

Ciudad: .....

En 1988 se cumple el 40 aniversario de la Declaración Universal de Derechos Humanos de la ONU. Sus principios siguen siendo un sueño.

Envía este llamamiento a c/. San Miguel, 26 - Desp. B. - Palma de Mallorca

Amnistía Internacional

EL TEMPS DE LES BALDUFES

ELS DOTZE SERMONS

No li agradava la quaresma, a la padrina, el llarg període de temps que hi ha entre el carnaval i Pasqua, ple de dejunis i abstinències i sermons. Ni el quaresmer, bubota acusadora, qui, descabrestat i satisfet, s'esgargamellava cridant sobre pecats i penitències. La gent el mirava amb els ulls plens de por i el cor encogit. No li agradava que omplissin de por el cor de la gent, ni que enfosquissin amb tanta teranyina infernal el ciure quotidià. La gent era bona i sana d'esperit perquè li anassin amb l'amenaça de tanta cremadissa. Aquells quaresmers, tots, semblaven sortir de les tavelles inquisitorials. Decididament, no li agradava la quaresma, ni els pedricadors, cap, ni aquell inflat i panxarrut de l'any passat, de galtes lluentes on hi rebotien tots els llums de l'església, ni aquest d'enguany, escardalenc i xupat, amb cara de xot passador. Ni la quaresma, ni els quaresmers, ni el bacallà li agradava, filós, color de palla vella, que la seva mare posava a remullar cada dijous, per al dinar del divendres. Bacallà amb faves tendres. Tampoc li agradaven les faves tendres. A ella, a la padrina, li agradaven les festes. Totes. N'hi havia una, emperò, que era la que tenia totes les seves preferències. La que més ditxosa la feia, encara que fos una festa trsita, tràgica. Era una festa per a la concentració i la reflexió, pel que tenia de recolliment, de dolor... Perquè sembla la festa que ajuda a comprendre la insignificància de la condició humana. Una festa de passió i de mort. I de resurrecció, també. Amb un final de joia, esplendorós de llum i d'alegria. De panades i robiols i bogeria de batalls.

No faltava mai, la padrina, als Dotze Sermons. I manco aquell any que en Josep seu -feia poc temps que festejaven- feia de Bon Jesús a la processó. Anava descalç, el seu Josep, lligat amb una corda d'espert, carregat de cadenes, ajupit sota el pes d'aquella creu de fusta, revenguda i massissa. Vestia una túnica morada i una perruca de llarga cabellera escambuxada d'arnes, sobre el cap, que li cobria el rostre. Donava voltes, la processó, a la nau de l'església, ondulant i lenta, com una serp monstruosa, arrossegant-se sobre el trespol glaçat dels passadissos laterals. A cada una de les tres caigudes trobava l'ajut del Cirineu. El predicador, roquet blanc sobre la trona, obria els braços i, amb veu engolada, acusava l'home d'esser la causa, amb llurs pecats, de la caiguda i dels patiments del Bon Jesús. La llarga cua de la processó es perdia dins la llobreguesa del temple.

El Bon Jesús, aquell any, quan passava vora la padrina la saludava amb una capada. Ella, una mica rígida per la timidesa, li feia

un somriure de complicitat. A la darrera volta, ja a punt de desfer-se la comitiva, el Bon Jesús, en Josep, mirant la padrina perfer-li més notable l'escomesa, ensopegà amb la túnica i -pata-plam!- va caure per quarta vegada. L'aldarull fou sonat. El soroll de cadenes i el cop de la fusta retronà dins el temple. La gent cridava. El Cirineu, a qui allò vengué de nou, també ensopegà amb la creu. L'encenser que portava un escolanet pegà pel cap d'una beata

No el va dir, en Josep, el motiu, el per què de la prometença de vestir de Natzarè. No ho volgué dir. Però la padrina l'hi endevinà i ell, en Josep, s'empegué. Ho prometé el dia que s'havia d'enfrontar amb el pare de la padrina per demanar-li el consentiment per festejar la seva filla. Hi anava esporuguit, en Josep, econgít d'ànim, cohibit. L'amo en Vicenç tenia anomenada d'exaltat i de geniüt, i encara que la padrina l'animava tot diguent-li que son pare l'acceptava, ell no les tenia totes.

L'amo en Vicenç no el deixà motar. No, no diguis res, va amollar-li. Conec ton pare de tota la vida. I ta mare. I sé que són bona gent, molt bona gent. De bones arrels. I de bona soca. No es vinclen així com així. Els homes, o són homes o són merdes. I ton pare és un home, com pocs. Em satisfà que tu i na Vicenta us entengueu tan bé.

Tot ha anat bé, se digué en Josep. No importava, gens li importava haver fet la promesa. Però està fet i està fet. Vestiré la túnica morada.

I ara estava tirat a terra, dins un aldarull de cadenes, de rialles, d'exclamacions, de crits. Què ha passat? què ha passat? cridaven uns. Que el Bon Jesús ha caigut, cridaven uns altres. Altra vegada? El predicador, roquet blanc sobre la trona, cridava a l'ordre. Ningú no l'escoltava. Tornava a cridar. Tothom seguia el desenvolupament de la caiguda. El predicador, roquet blanc sobre la trona, amb una veu escardada, eunucoide, que per moments cobrava inflexions femenines, repetia: Ordre, ordre! I la veu llenegava sobre el mugit de la gent. La beata, histèrica, s'espolsava els cremallons de l'encenser. Surava olor de cremadissa. La padrina... Ui, la padrina s'esbutzava de riure quan ho comentava amb les amigues, dins la cuina, mentre menajava bunyols mullats amb mel novella.

L'horabaixa moria dins un encanteri de vermellositats. Un bunyol fonedís caigué dins la mel i fent un giravolt s'arrecerà al cul del plat. El dia arraulia les darreres clarors. Una grisor tèrbola boquejava sobre els carrers, s'espesseïa. Parpellejaven els fanals als caps de cantó, amb una llum esblaimada i difusa, somorta. Lluny, el far fa l'ullet al mar i a la terra. Giravolten disciplinats i ensopits, fugissers els batecs de llum. Rera la finestra envidriada, sota una glopada de llum indirecta, la padrina teixeix records.

- Quin quadre, Josep, qui quadre!

I encara s'esbutze de riure per dintre. En va riure molts de dies d'aquella caiguda del Bon Jesús. Quan hi pensava no se podia deturar, fos allà on fos havia d'esclafir. Era gairebé impossible contenir-se. La rialla sorgia espontània i fresca, com una rauxa bullanguera. I ella, la padrina, se reiterava que havia de posar punt a aquella bogeria, però no podia. No podia.

Es el Dijous Sant. Una dia que ha despertat tapap i trist, com si la llum arribàs filtrada, difusa, espesseïda. Una visibilitat xalocosa esborra els contorns i les formes, esmorteix els colors, difumina les figures. Un dia inflat de premonicions, d'advertiments, de presagis. La tragèdia és imminent. S'intueix, és gairebé palpable. El cenacle és a punt. L'apat preparat. El pa i el vi es faran cos i sang, esdevendran símbol d'abraçada, de germanor, d'amor...

Des de la bòveda, davant el retaule de l'altar major, partint d'un punt i eixamplant-se com una gran cascada, amb plecs simètrics i d'elegant caient, colpit per l'esclafit lluminós de mil ciris, cau un gran domàs vermell fins a cobrir tot l'altar. És el teló de fons al monument que es disposa el Dijous Sant. Un altar reblert de flors i cossiols i brulls i brulloses. Clavells i peligònies, gladiols i vaumes, cascalls i lliris d'aigua, palomines i crexèdies, geranis i margalides es barregen amb fulles de saló, colocàsies i begònies, assutzenes i fassers, fúcsies i falgueres i

coleus i filadendros... I al centre, àurica, esplendorosa, la gran custòdia, oberta, exposant el Santíssim Sagrament a la veneració pública. És la Casa Santa. I cobren vida les paraules pronunciades al Sant Apat: "Aquest pa és el meu cos, aquest vi és la meva sang".

L'església, tota l'església, és un grandios tabernacle, esplendorós de joia. Les flames bellugadisses de dotzenes de ciris reboten sobre el polit dels retaules, sobre el vernís de les fustes, els daurats dels canalobres, el marbre de les figures, les llàgrimes de les aranyes, i, fins i tot, l'alta bòveda sembla estremir-se en un encanteri d'espurnes enllernadores. Tot és un garbuix, una barreja a la vegada exaltada i mansa, com si la imma sa nau fos una gran bombolla de sabó plena d'iridiscències enllepolidores. I la pobre llàntia, la modesta llàntia de minsa flama, humil i mai vanitosa, que de nit i dia fa vetlla davant el sagrari, avui, ferida en la seva dignitat, ofesa per tanta lluminària, és marceix solitària i oblidada. I ella, la llàntia, la pobre llàn-

tia, des de la seva modèstia, des de la seva humilitat, però també des de la seva constància i fermesa, es dol i es plany de tanta disbauxa, de tant d'excés i del capteniment dels qui es lliuren, sense cap contenció, a l'exhibició de llur fe, ostentosament. Com si la dignitat, l'autenticitat i la fermesa de la fe es midàs amb el baròmetre de l'ostentació i el luxe.

I pensa ella, la llàntia, la pobre i modesta llàntia, en les nits interminables de solitud, de mística solitud, viscudes dins la llòbrega grandiositat de l'església. I en sap, en recorda, de converses a cau d'orella, de subtileses suggerents, de secrets llimats de fosca, de visites furtives, de llepolies obscenes, de resos intencionats, de pecats escatits, d'èxtasis enfervorits, de penitències, de promeses enervades, de bogeries noctàmbules, de tota casta de follies de la minsa condició humana.

Es Dijous Sant. La visita a la Casa Santa és gairebé una obligació. És una imposició del temps. Posar-se el vestit bo, millor si és d'estrena, i fer la visita. És com un certificat de fe, de creença en el dogma proclamat com a cert, incontestat i fonamental. I cal complir amb la doctrina establerta.

L'església és un silenci farcit de murmuris confusos, d'escomeses suaus, de xep-a-xeps de rosaris...

...Déu vos salve, Maria...
 ...na Vicenta i en Josep ja festegen...
 ...plena sou de gràcia...
 ...I què me dius, ara?
 ...el Senyor és amb Vos...
 ...no durarà gaire. Ell és...
 ...beneïda sou vos entre totes les dones...

Na Vicenta, la padrina, i na Maria d'es Corral d'en Tendre, s'agenollen davant el sagra-ri. Resen. Hi ha canvi de torn dels qui fan vetlla. La gent passa, capbaix, reverencien el Santíssim i contemplen l'endomassat del monument. La padrina i na Maria acaben els resos i van a sortir pel passadís lateral. Davant la capella de la Mare de Déu són escomeses per una veïna:

- Déu meu, Vicenta! Diumenge vaig veure la caiguda d'en Josep. Quin alguer s'armà!

La padrina es posa les mans a la boca, per deturar la rialla, però no hi ha mans que valguin. La rialla surt espontània i fresca, sorollosa, com empesa per una força indeturable. És el blanc de totes les mirades. Mirades renyinoses, de censura, blasmes de desaprovació, de condemna. Epegueïda, la padrina surt del temple.

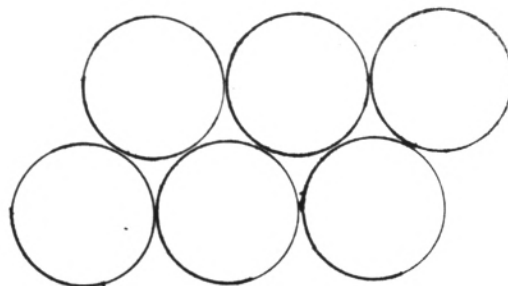
...no té vergonya...
 ...beneït és el fruit...
 ...és una descastada...
 ...del vostro sant ventre: Jesús.

JOAN RAI

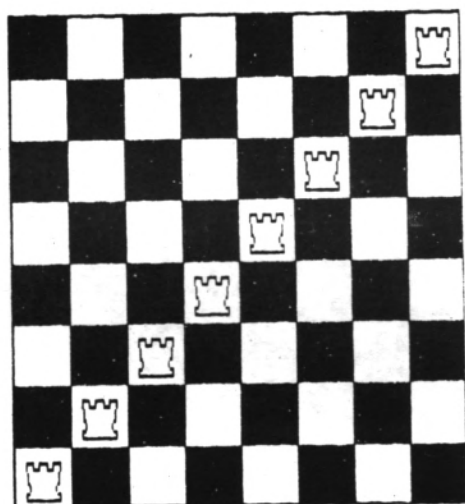
Passatemps

Moguent tres monedes hem de fer un cercle. Els moviments s'han de fer de la següent forma: S'ha de dur la moneda a un lloc on en toqui dues.

ESCACS

Es fàcil col·locar vuit torres sense que s'amenacin entre elles, però, podem fer el mateix amb vuit reines?

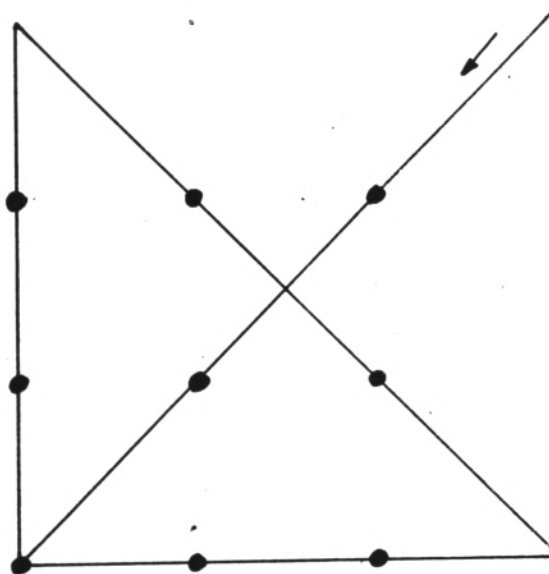
SOLUCIONS ALS PASSATEMPS DEL NÚMERO ANTERIOR

Escacs: 1.- A6A - PxA
2.- R8A - P4A
3.- C7A escac i mat

Triangles: Hi ha 27 triangles

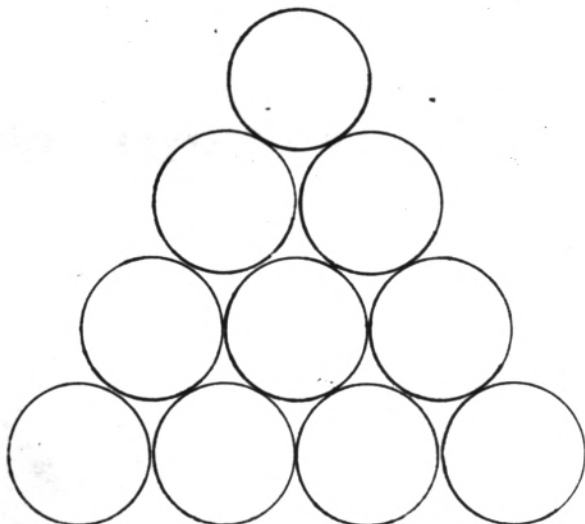
16 d'àrea 1
7 d'àrea 4
3 d'àrea 9
1 d'àrea 16

Ajuntar els 9 punts:

MONEDES

- Quants de triangles hi ha?
- Quantes monedes hem de treure si volem que no quedi cap triangle?
- Es pot invertir l'orientació del triangle canviant de lloc tres monedes?

ANUNCI

ES NECESSITA UNA DONA PER FER LES FEINES DE LA CASA I GUARDAR UN INFANT.

INFORMES:

DR. JULIA SERRA COMAS
C/ Elionor Servera
(Damunt Dancing Amadeus)

IMATGES

70 ANYS DESPRÉS... QUI ELS CONEIX?

SETANTA ANYS DESPRÉS... QUI ELS CONEIX?